

***Analys av
superettanföreningarnas
ekonomi 2004***

**Svenska Fotbollförbundet
Kjell Sahlström**

Innehåll

	Sida
Föreningarnas resultat	3
Föreningarnas intäkter	5
Föreningarnas kostnader	7
Föreningarnas spelartransfers	10
Föreningarnas Eget kapital, soliditet m m samt Elitlicensens regler i korthet	11
Samband mellan föreningarnas utgifter och tabellposition 2004	13
Sammanfattning	14

Analys av ekonomin i Superettanföreningarna 2004

Svenska Fotbollförbundet har kartlagt det ekonomiska utfallet i föreningarna i Superettan för år 2004. Kartläggningen bygger på uppgifter inrapporterade av föreningarna samt deras årsredovisningar/årsbokslut, vilka är reviderade av auktoriserade eller godkända revisorer.

Från och med år 2000 består Superettan av 16 föreningar. Vid jämförelser med åren före år 2000 har jämförelse gjorts med gamla division 1, som omfattade 28 föreningar.

Obs! Samtliga belopp i tabeller nedan i mkr om ej annat anges.

Superettanföreningarnas resultat

Föreningarna i Superettan redovisade 2004 sammantaget ett överskott uppgående till 6,8 mkr (2003: + 0,8 mkr). I årets resultat ingår ett underskott från spelaromsättning (spelarförsäljningar minus såväl direkt kostnadsförda spelarförvärv som avskrivningar balanserade spelarförvärv samt netto av spelarin- och uthyrning) på 1,8 mkr (2003: + 16,2 mkr). Detta innebär att resultatet från verksamhet exklusive spelaromsättning för föreningarna i Superettan var ett överskott 8,6 mkr (2003: - 15,4 mkr), vilket är 24,0 mkr bättre än år 2003.

Resultatets beståndsdelar 2004, mkr

	<u>2004</u>	<u>2003</u>	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Driftresultat	+ 1,0	- 16,2	- 10,0	- 1,0
Spelaromsättning	- 1,8	+ 16,2	+ 6,2	-5,6
Räntenetto	+ 1,0	+ 0,2	- 0,6	-0,9
Extraordinära poster	+ 6,6	+ 0,6	+ 4,3	+ 0,0
Redovisat resultat	+ 6,8	+ 0,8	- 0,1	-7,5

Tabell 1

Av de 16 föreningarna i Superettan redovisade 13 föreningar överskott och 3 föreningar underskott 2004. Föregående redovisade 9 föreningar överskott respektive 7 föreningar underskott.

Såväl redovisat resultat som driftsresultat per förening varierar kraftigt. Av tabell 2 framgår respektive resultat per förening. I redovisat resultat ingår spelarnetto medan detta exkluderats i driftsresultatet, där även finansiella poster exkluderats.

Resultat per förening 2004, mkr

	<u>Redovisat resultat</u>	<u>Drift- Resultat</u>	<u>Spelarom- sättning</u>	<u>Finansiellt</u>	<u>Extra- ordinärt</u>
Enköpings SK FK	+ 3,7	- 1,4	- 0,6	- 0,1	+ 5,8
Östers IF	+ 1,7	- 0,7	+ 2,8	- 0,4	0,0
IFK Norrköping	+ 0,8	+ 2,2	- 1,6	+ 0,2	0,0
IK Brage	+ 0,6	+ 0,8	- 0,2	0,0	0,0
BK Häcken	+ 0,5	+ 2,4	- 2,0	+ 0,1	0,0
Falkenbergs FF	+ 0,5	+ 0,1	+ 0,4	0,0	0,0
GAIS	+ 0,2	+ 1,0	- 0,6	- 0,2	0,0
Västerås SK FK	+ 0,1	+ 0,2	- 0,1	0,0	0,0
Åtvidabergs FF	+ 0,0	- 0,0	- 0,2	- 0,1	+ 0,3
Assyriska Föreningen	+ 0,0	+ 0,2	- 0,2	0,0	0,0
Gefle IF	+ 0,0	+ 0,1	- 0,1	0,0	0,0
IF Brommapojkarna	+ 0,0	+ 0,1	- 0,3	+ 0,2	0,0
FC Café Opera	+ 0,0	- 1,8	+ 1,4	- 0,1	+ 0,5
Bodens BK	- 0,1	+ 0,1	- 0,2	0,0	0,0
Friska Viljor FC	- 0,4	- 0,2	- 0,2	0,0	0,0
Västra Frölunda IF	- 0,8	- 2,1	- 0,1	+ 1,4	0,0
* Superettan totalt	+ 6,8	+ 1,0	- 1,8	+ 1,0	+ 6,6

Tabell 2

Även om en förbättring skett så har åtminstone fyra av Superettans föreningar fortfarande svårt att få driften att gå ihop. Antalet föreningar som redovisade negativa driftsresultat var under år 2004 sex stycken av sexton, vilket är en minskning jämfört med år 2003, då det var tio av sexton föreningar som redovisade driftunderskott.

Spelarförsäljning till utlandet är inte samma möjliga inkomstkälla för föreningarna i Superettan som för de allsvenska föreningarna. Föreningarna i Superettan får snarare rollen av leverantör av spelare till de allsvenska föreningarna när dessa försålt spelare till utlandet. I de fall det finns klausul om ersättning till Superettanförening vid vidareförsäljning från allsvensk förening till utlandet kan dock detta ge betydande kassatillskott.

Superettanföreningarnas intäkter

Intäkterna i Superettanföreningarna (exklusive ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter) uppgick år 2004 till 237 mkr (2003: 233 mkr), vilket var en ökning med 2 %.

Bland intäkterna ingick spelarförsäljningar inklusive uthyrningar brutto med 10,4 mkr (2003: 24,6).

Totala intäkter Superettan 2000-2004 respektive division 1 1995 – 1999, mkr

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Ordinarie drift	170	195	210	157	231	180	144	181	208	227
Spelarförsäljning	15	15	20	23	23	34	10	18	25	10
* Totalt	195	210	230	180	254	214	154	199	233	237
* Genomsnitt/fören.	7,0	7,5	8,2	6,4	9,1	13,4	9,6	12,4	14,6	14,8
* Ordin. Drift % tot	87%	93%	91%	87%	91%	84%	94%	91%	89%	96%

Tabell 3

Noteras bör att BK Häcken år 1999 spelade i gamla division 1 och år 2000 respektive 2001 i allsvenskan för att 2002 och 2003 åter spela i Superettan. BK Häckens redovisade intäkter från Gothia Cup uppgick år 1999 till 51 mkr, för 2002 och 2003 årligen till 34 mkr samt 2004 till 52 mkr. Med hänsyn även taget till detta har den genomsnittliga intäkten per förening ökat markant jämfört med innan Superettan skapades. Noteras bör även att Malmö FF och Djurgårdens IF FF båda spelade i Superettan år 2000.

Intäktsjämförelse mellan åren 2004 och 2003, mkr

I denna jämförelse ingår även ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter.

	2004	Andel	2003	Andel	Förändring
Publik	25,4	10 %	17,7	8 %	+ 44 %
Egna arrangemang	55,5	23 %	45,9	20 %	+ 21 %
Reklam & sponsring	57,8	24 %	63,2	27 %	- 9 %
Tips- och mediamedel	43,4	18 %	40,7	17 %	+ 7 %
Lotteri	8,7	4 %	8,5	4 %	+ 2 %
Bidrag	15,1	6 %	12,8	5 %	+ 18 %
Övrigt	20,4	8 %	19,9	8 %	+ 3 %
* Summa drift	226,3		208,7		
Spelarförsäljning	10,4	4 %	24,6	10 %	- 58 %
Finansiellt intäkter	2,5	1 %	1,5	1 %	
Extraordinära intäkter	6,6	2 %	0,6	0 %	
* Totalt	245,8	100 %	235,4	100 %	+ 4 %

Tabell 4

Publikintäkternas ökning med 44 %, eller 7,7 mkr, beror dels av det allmänt ökade fotbollsintresset som ökat åskådaraantalet på matcherna till i snitt 1.826 åskådare per match, dels att Östers IF deltagit i UEFA-cupkvalet, dels att biljettpriserna ökat.

Intäkterna från reklam- och sponsring förefaller ha minskat med 9 %, eller 5,4 mkr. Denna minskning kan till viss del bero av förbättrade redovisningsprinciper avseende publikintäkter, jämför ovan, så att biljettintäkter i sponsorpaket intäktsförs som publikintäkter.

Även intäkterna från egna arrangemang ökade, vilket är att hänföra till ökade intäkter i av BK Häcken arrangerade Gothia Cup, som utgör 52 mkr.

Tips- och mediamedel inkluderar alla de ersättningar föreningarna får via Svensk Elitfotboll (SEF), från Svenska Spel, TV samt gemensamma marknadsprojekt. Tack vare att gott samarbete har dessa intäkter fortsatt att ökat under 2004.

De extraordinära intäkterna under 2004 var intäkter av engångskaraktär i Enköpings SK FK 5,8 mkr, FC Café Opera Djursholm 0,5 mkr samt Åtvidabergs FF 0,3 mkr.

Intäkter per förening 2004 och 2003, mkr

I dessa intäkter exkluderas ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter

	År 2004	År 2004	År 2003	År 2003
	Intäkter inkl	Intäkter exkl	Intäkter inkl	Intäkter exkl
	<u>spelarförs.</u>	<u>spelarförs</u>	<u>spelarförs.</u>	<u>spelarförs</u>
BK Häcken	59,7	59,1	62,1	53,4
IFK Norrköping	25,0	25,0	35,0	29,0
Östers IF	22,5	18,6	Allsvenskan	Allsvenskan
IF Brommapojkarna	18,4	17,8	17,7	16,1
GAIS	13,9	13,9	Division 2	Division 2
IK Brage	12,2	12,1	Division 2	Division 2
Västra Frölunda IF	10,0	9,5	8,6	6,2
Västerås SK FK	9,9	9,5	10,4	10,0
Gefle IF	9,5	9,1	7,9	7,7
Falkenbergs FF	8,7	8,1	7,6	7,3
Bodens BK	8,6	8,3	7,9	7,9
Åtvidabergs FF	8,4	8,4	10,2	9,5
Assyriska Föreningen	8,0	7,9	8,0	7,2
Enköpings SK FK	7,9	7,9	Allsvenskan	Allsvenskan
Friska Viljor FC	7,7	7,5	Division 2	Division 2
FC Café Opera Djursholm	6,3	3,6	7,5	5,8
Kalmar FF	Allsvenskan	Allsvenskan	15,5	15,2
Trelleborgs FF	Allsvenskan	Allsvenskan	15,4	15,1
BK Forward	Division 2	Division 2	6,7	6,2
IFK Malmö	Division 2	Division 2	6,4	6,3
IF Sylvia	Division 2	Division 2	6,4	6,2
* Superettan totalt	236,7	226,3	233,3	209,1

Tabell 5

Man kan bl.a. notera att BK Häcken, om man exkluderar intäkterna från Gothia Cup, 52 mkr, har de näst lägsta intäkterna 7,7 mkr.

Observera också att IF Brommapojkarna har en mycket stor ungdomsverksamhet, vilket ökar omsättningen.

Superettanföreningarnas kostnader

Kostnaderna i Superettanföreningarna inklusive räntekostnader och kostnadsförda spelarköp uppgick till 239,1 mkr år 2004 (2003: 234,9 mkr), vilket var en ökning med 2 %.

Den genomsnittliga kostnaden per förening uppgick 2004 till 14,9 mkr, och 12,8 mkr om man exkluderar Gothia Cup (2003: 14,7 mkr respektive 13,1 mkr).

Kostnadsjämförelse mellan 2004 och 2003, mkr

	<u>2004</u>	<u>Andel</u>	<u>2003</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring</u>
Match- & träningskostnader	40,1	17 %	41,6	18 %	- 4 %
Övriga egna arrangemang	42,2	18 %	29,5	12 %	+ 43 %
Personalkostnader	109,0	46 %	112,7	49 %	- 3 %
Administration	7,7	3 %	7,7	3 %	+ 1 %
Reklam & sponsring	10,7	4 %	11,0	5 %	- 3 %
Lokaler	3,7	1 %	3,0	1 %	+ 23 %
Övrigt	12,8	5 %	18,2	8 %	- 43 %
* Summa driftkostnader	226,2		223,7		
Spelarförvärv direkt kostnadsförda	5,1	2 %	4,9	2 %	+ 4 %
Avskrivningar balans spelarförvärv	5,1	2 %	3,2	1 %	+ 59 %
* S:a spelarförvärv & -avskrivningar	10,2		9,2		
Övriga avskrivningar	1,2	1 %	0,8	0 %	+ 50 %
Finansiella kostnader	1,5	1 %	1,2	1 %	+ 25 %
** Totalt	239,1	100%	234,9	100%	+ 2 %

Tabell 6

Bland kostnaderna ingick utgifter för spelarförvärv som kostnadsfördes direkt 2004 med 5,1 mkr (2003: 4,9 mkr) och avskrivningar avseende utgifter för balanserade spelarförvärv med 5,1 mkr (2003: 3,2 mkr).

Av kostnaderna svarade föreningarnas personalkostnader för 46 % , eller 109,0 mkr år 2004 (2003: 49 % respektive 112,7 mkr). Personalkostnaderna har alltså minskat med 3 %, och dess andel av de totala kostnaderna har minskat från 49 % till 46 %. Detta är ett trendbrott.

Om man exkluderar kostnaderna för övriga egna arrangemang (bl a Gothia Cup) har driftkostnaderna under år 2004 minskat med 10,2 mkr, eller 5 %, jämfört med år 2003. Även detta är ett trendbrott.

Förmodligen har elitlicensens krav på att det egna kapitalet skall vara noll eller positivt varit ett starkt bidragande skäl till att föreningarna har anpassat kostnaderna till, vad som finns finansiellt utrymme för.

Jämför även avsnittet ovan angående intäktsjämförelse mellan åren 2004 och 2003.

Spelarlönernas utveckling, 1998-2004, mkr

	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>
Spelarlöner	39,8	51,6	45,3	39,8	40,7	47,8	45,3
Driftskostnader	167,7	248,1	180,1	144,0	190,1	223,7	226,2
Driftskostnader exkl Gothia Cup	167,7	202,9	180,1	144,0	162,4	199,3	192,2
Förändring spelarlöner	+7,3%	+29,6	- 12,4%	-12,1%	+ 2,2%	+17,0%	- 5,2%
		%					
Spel.lönernas andel av driftskostn	23,7%	2,08%	25,1%	27,6%	21,4%	21,0%	20,0%
Spel.lön. and. av driftk exkl Goth Cup	23,7%	25,4%	25,1%	27,6%	25,1%	24,0%	23,5%

Tabell 7

De spelare som deltog i Superettan 2004 har alltså i genomsnitt fått 5 % lägre ersättning än de spelare som deltog under 2003.

Den satsning som gjordes år 2003 med ökade spelarersättningar har inte fullföljts under år 2004. Eftersom spelaravtalen normalt är flerårsavtal och alltså i många fall ej gick att ändra innehållet i under år 2004 är det rimligt att anta att spelarersättningarna minskat mer än 5 % i de fall nya avtal tecknats.

Observera att vid spelarlönernas utveckling (exkl sociala avgifter) de 7 senaste åren ovan så ändrades antal lag från 28 år 1999 till 16 år 2000, vilket förklarar minskningen mellan dessa båda år.

Minskningen mellan år 2001 och 2000 var 12,1 %. Denna minskning berodde helt på att Malmö FF och Djurgårdens IF FF spelade i Superettan år 2000 och i allsvenskan år 2001.

Den genomsnittliga lönekostnaden för spelare per förening uppgick 2003 till 2,8 mkr (2003: 3,0 mkr).

Under år 2004 var den genomsnittliga spelarlönen per månad 10.724 kr/månad vid 12 månaders anställning (2003: 11.316 kr/månad).

Spelarlönernas andel av driftskostnader (exklusive Gothia Cup) uppgick år 2003 till 23,5 % (2003: 24,0 %).

Spelarlönernas andel av de totala driftkostnaderna har alltså för tredje året i följd minskat.

Observera ovan att, för att få jämförbara siffror mellan åren, har särredovisning gjorts med hänsyn till om BK Häcken (och därmed Gothia Cup) finns med i Superettans (eller f d division 1) ekonomi eller inte.

Kostnaderna per förening 2004 och 2003, mkr

		År 2004	År 2004	År 2003	År 2003
		Kostn. inkl	Kostn. exkl	Kostn. inkl	Kostn. exkl
		<u>spelarförv.</u>	<u>spelarförv.</u>	<u>spelarförv.</u>	<u>spelarförv.</u>
BK Häcken	1)	59,4	56,7	51,9	50,5
IFK Norrköping		24,5	22,8	37,9	37,0
Östers IF		20,8	19,7	Allsvenskan	Allsvenskan
IF Brommapojkarna		18,7	17,8	17,9	17,7
GAIS		13,7	13,1	Division 2	Division 2
Västra Frölunda IF		12,4	11,8	9,5	9,3
IK Brage		11,7	11,4	Division 2	Division 2
Enköpings SK		10,1	9,6	Allsvenskan	Allsvenskan
Västerås SK/FK		9,8	9,4	10,6	10,3
Gefle IF		9,5	9,1	7,9	7,6
Bodens BK		8,7	8,2	9,1	9,0
Åtvidabergs FF		8,7	8,5	8,8	8,4
Falkenbergs FF		8,2	8,0	7,2	6,9
Friska Viljor FC		8,1	7,7	Division 2	Division 2
Assyriska Föreningen		7,9	7,6	7,3	6,8
FC Café Opera Djursholm		6,9	5,5	7,0	6,5
Kalmar FF		Allsvenskan	Allsvenskan	20,6	19,4
Trelleborgs FF		Allsvenskan	Allsvenskan	17,2	16,1
IFK Malmö		Division 2	Division 2	8,9	8,3
BK Forward		Division 2	Division 2	7,0	6,5
IF Sylvia		Division 2	Division 2	6,1	5,7
* Superettan totalt		239,1	226,9	234,9	226,0

Tabell 8

1) Varav Gothia Cup 34,0 mkr år 2004 (2003: 25,5 mkr).

I första respektive tredje kolumnen ingår föreningens samtliga kostnader.

I kolumn två respektive fyra har från de totala kostnaderna dragits av kostnader för spelarförvärv såväl direkt i sin helhet kostnadsförda vid förvärvsåret, som kostnader från årliga avskrivningar samt kostnader för inhyrning av spelare.

Antal föreningar med kostnader över 10 mkr har under år 2004 ökat med två och är år 2004 åtta föreningar.

Anmärkningsvärt är att Gefle IF med endast 9,5 mkr i redovisade kostnader och Assyriska Föreningen med endast 7,9 mkr i redovisade kostnader kunde nå andra respektive tredjeplats i Superettan år 2004.

Jämför även avsnitten dels ovan angående intäkterna per förening samt nedan samband mellan föreningarnas utgifter och tabellposition.

Spelartransfers

Intäkterna från spelarförsäljningarna i Superettan sjönk under år 2004 tillbaka till 2001 års nivå, från att under år 2002 och 2003 ökat.

Spelarförsäljningarna brutto uppgick till 10,1 mkr 2004 (2003 24,2 mkr)

Östers IF sålde spelare för 3,8 mkr, och var därmed den förening som sålde spelare till högst belopp.

Spelarförvärv gjordes till det högsta samlade beloppet sedan år 2000.

De totala spelarköpen 2004 uppgick till 10,2 mkr (2003: 9,7 mkr) varav 5,1 mkr kostnadsförts direkt (2003: 4,9 mkr) och 5,1 mkr redovisats i balansräkningen (2003: 4,8 mkr).

BK Häcken var den förening som köpte spelare för mest pengar med 2,7 mkr.

Spelarförsäljningar och spelarförvärv Superettan 2000-2004 och division 1 1997-1999, mkr

	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>
Spelarförsäljningar	23,4	22,7	22,8	33,7	10,1	18,4	24,2	10,1
Spelarförvärv, dir kostn.förda	15,7	15,7	15,9	11,6	7,4	5,1	4,9	5,1
Spelarförvärv, balanserade	2,4	0,4	4,6	1,7	2,5	3,9	4,8	5,1

Tabell 9

Åtta föreningar i Superettan kostnadsförde sina externa spelarförvärv direkt, och åtta redovisade sina utgifter för externa spelarförvärv i balansräkningen 2004. Antalet föreningar vilka balanserar sina utgifter för externa spelarförvärv var under 2003 det samma.

Balanserat värde externa spelarförvärv Superettan 2000-2004 och division 1 1997-1999, mkr

	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>
Bokfört spelarkapital	7,2	6,3	8,9	8,2	3,5	1,7	3,3	4,1
Antal fören. som bal. Utg.	5	3	5	4	8	6	8	8

Tabell 10

Det totala balanserade värdet av spelarförvärv i Superettan uppgick sista december 2004 till 4,1 mkr (2003: 3,3 mkr).

Genomgående, i de fall spelarna är upptagna till värde i balansräkningen, värderas de till anskaffningsvärde och skrivs av över spelarnas ursprungliga kontraktstid med den nya klubben, allt enligt den svenska elitlicensens redovisningsregler. De spelarvärden som aktiveras är genomgående externa spelarförvärv där den förvärvade spelarrättigheten bokförs som immateriell anläggningstillgång. Det är alltså inte fråga om att balansera kostnader för egna produkter. Observera för övrigt Årsredovisningslagens 4 Kapitel 6 §, som innebär att ideella föreningar ej kan skriva upp anläggningstillgångars värde.

Såväl värderings- som avskrivningsprinciper följer för övrigt internationell praxis.

Föreningar som balanserar utgifter för spelarförvärv

	<u>Balanserat värde, mkr</u>	<u>Balanserat värde, mkr</u>
	<u>2004</u>	<u>2003</u>
FC Café Opera Djursh	1,3	-
IFK Norrköping	0,8	1,3
ästerås SK FK	0,5	0,5
Falkenbergs FF	0,5	0,3
GAIS	0,5	Division 2
Östers IF	0,3	Allsvenskan
Västra Frölunda IF	0,2	0,7
Bodens BK 1)	0,0	0,0
Enköpings SK FK	-	Allsvenskan
Trelleborgs FF	Allsvenskan	0,3
IFK Malmö	Division 2	0,1
IF Sylvia 2)	Division 2	0,0

1) 10 tkr år 2004 avrundat till 0,0 mkr, 22 tkr år 2003, avrundat till 0,0 mkr.

2) 25 tkr år 2003, avrundat till 0,0 mkr.

Tabell 11

Eget kapital och soliditet för föreningarna i Superettan

Föreningarna i Superettan redovisade ett samlat eget kapital uppgående till 27,4 mkr den sista december 2004 (2003: 26,4 mkr). Beroende på att de i Superettan ingående lagen ändras mellan åren leder det redovisade resultatet + 6,8 mkr inte till att det egna kapitalet ökar med samma belopp. Bytet i Superettan mellan Kalmar FF och Enköpings SK FK mellan åren 2003 och 2004 förändrade t ex den ingående balansen år 2004 av det egna kapitalet negativt för summan av Superettanföreningarna. Av föreningarna i Superettan redovisade fjorton stycken ett positivt eget kapital, och två stycken ett kapitalunderskott. Föregående år redovisade tolv föreningar positivt eget kapital respektive fyra föreningar negativt eget kapital. I det samlade egna kapitalet 27,4 mkr ingår balanserade externa spelarförvärv med 4,1 mkr (2003: 3,3 mkr).

	<u>Eget kapital, mkr</u>	<u>Soliditet</u>	<u>Elitlicenskonskvens</u>
BK Häcken	+ 11,7	51 %	Licens för säsongen 2006
Bodens BK	+ 7,0	76 %	Licens för säsongen 2006
Gefle IF	+ 3,4	52 %	Licens för säsongen 2006
Västra Frölunda IF	+ 1,7	22 %	Licens för säsongen 2006
IF Brommapojkarna	+ 1,4	50 %	Licens för säsongen 2006
Östers IF	+ 1,3	13 %	Licens för säsongen 2006
IFK Norrköping	+ 1,1	10 %	Licens för säsongen 2006
Assyriska Föreningen	+ 0,7	18 %	Licens för säsongen 2006
Västerås SK FK	+ 0,4	11 %	Licens för säsongen 2006
GAIS	+ 0,3	5 %	Licens för säsongen 2006
FC Café Opera Djursholm	+ 0,1	6 %	Licens för säsongen 2006
Åtvidabergs FF	+ 0,1	6 %	Licens för säsongen 2006
Falkenbergs FF	+ 0,0	1 %	Licens för säsongen 2006
Enköpings SK FK	0,0	0 %	Ej aktuellt, spelar i division 2 år 2005
Friska Viljor FC	- 0,4	Negativ	Ej aktuellt, spelar i division 2 år 2005
IK Brage	- 1,4	Negativ	Ej aktuellt, spelar i division 2 år 2005
Totalt	+ 27,4		

Tabell 12

Elitlicensens regler i korthet

På Förbundsmötet i mars 1999 beslutades att införa en svensk elitlicens för spel i Allsvenskan och Superettan. Denna licens trädde i kraft från och med år 2002, och baserades första gången på boksluten år 2001, varvid licenser för säsongen 2003 behandlades, och beviljades.

Årsredovisningarna/Årsboksluten 2004 ligger således till grund för licensbehandling- en inför säsongen 2006.

För att få elitlicens får man inte ha negativt eget kapital.

Om en förening inte uppnår att ha noll eller positivt eget kapital skall i första hand en handlingsplan upprättas angående hur man under året (d v s avseende 2004 års bokslut hur man under år 2005) skall uppnå minst noll i eget kapital.

Om handlingsplanen är uppenbart orealistisk avkrävs föreningen att senast den 1/9 inlämna en kontrollbalansräkning per den 30/6. Om även den visar negativt eget kapital sker degradering nästföljande år. Formellt beslut angående detta fattas av Representantskapsmötet i december.

Följer föreningen en godkänd handlingsplan (som godkänts under 2005) så att man uppnår minst noll i eget kapital vid närmast efterföljande årsbokslut (d v s årsbokslut avseende år 2005) erhålles elitlicens för nästkommande säsongen, d v s säsongen 2007.

Om man inte klarar att följa handlingsplanen och vid nästkommande årsbokslut (d v s i årsbokslutet avseende år 2005) fortfarande har negativt eget kapital åläggs förening- en att upprätta ett periodiserat bokslut per den 31 augusti (2006) och inlämna denna senast den 1 oktober (d v s år 2006). Om detta visar negativt eget kapital och syn- nerliga skäl inte finns för undantag så sker degradering en division inför nästkom- mande säsong (d v s inför säsongen år 2007) Beslut om detta fattas av Represen- tantskapet i december aktuellt år.

Elitlicens erhålles för ett år i taget.

Superettanföreningarnas egna kapital och redovisade resultat 2004, tkr

	<u>Eget kapital</u>	<u>Redovisat resultat</u>
BK Häcken	+ 11,7	+ 0,5
Bodens BK	+ 7,0	- 0,1
Gefle IF	+ 3,4	+ 0,0
Västra Frölunda IF	+ 1,7	- 0,8
IF Brommapojkarna	+ 1,4	+ 0,0
Östers IF	+ 1,3	+ 1,7
IFK Norrköping	+ 1,1	+ 0,8
Assyriska Föreningen	+ 0,7	+ 0,0
Västerås SK FK	+ 0,4	+ 0,1
GAIS	+ 0,3	+ 0,2
FC Café Opera Djursholm	+ 0,1	+ 0,0
Åtvidabergs FF	+ 0,1	+ 0,0
Falkenbergs FF	+ 0,0	+ 0,5
Enköpings SK FK	0,0	+ 3,7
Friska Viljor FC	- 0,4	- 0,4
IK Brage	- 1,4	+ 0,6
* Superettan totalt	+ 27,4	+ 6,8

Slutsatsen av ovanstående kan vara att det för de föreningar som är kvar i Superettan år 2005 inte finns några akuta larmsignaler att någon förening måste vara särskilt försiktiga under 2005 så att deras finansiella ställning inte blir mycket besvärlig. Av de till Superettan nyuppflyttade föreningarna år 2005 har Degerfors IFs handlingsplan godkänts av Licensnämnden. Ljungskile SK och Mjällby AIF hade båda positivt eget kapital per den 31 december 2004.

Samband mellan föreningarnas kostnader och tabellposition 2004

	Rangordning <u>efter kostnader</u>	<u>Tabellposition</u>
BK Häcken	1	1
IFK Norrköping	2	4
Östers IF	3	5
IF Brommapojkarna	4	10
GAIS	5	6
Västra Frölunda IF	6	11
IK Brage	7	15
Enköpings SK FK	8	14
Västerås SK/FK	9	8
Gefle IF	10	2
Bodens BK	11	13
Åtvidabergs FF	12	7
Falkenbergs FF	13	12
Friska Viljor FC	14	16
Assyriska Föreningen	15	3
FC Café Opera Djursholm	16	9

Tabell 14

Slutsatsen av ovanstående är att det för de flesta föreningar i Superettan synes råda ett samband mellan rangordningen utifrån kostnader och årets tabellposition. För de tre till allsvenskan uppflyttade lagen BK Häcken, Gefle IF och Assyriska Föreningen är bilden splittrad. Lika tydligt som sambandet mellan kostnader och tabellposition är för BK Häcken, lika motsägande är det för i första hand Assyriska Föreningen men även för Gefle IF.

BK Häcken har 34,0 mkr i kostnader avseende Gothia Cup, om dessa exkluderas blir BK Häckens rangordning beträffande kostnader dock fortfarande etta.

IF Brommapojkarna har Sveriges, och kanske Europas, största ungdomsverksamhet, vilket förklarar deras kostnadsnivå. Även Västra Frölunda IF har en stor ungdomsverksamhet, vilket förklarar deras kostnadsnivå.

Enköpings SK FK försökte dra ned kostnaderna, som de till stor del satt fast i efter föregående års spel i Allsvenskan, (åtta i kostnadsrankingen ovan) vilket dock i efterhand kan sägas blev på bekostnad av kvalitén till den grad att föreningen ej klarade att hålla sig kvar i Superettan.

Åtvidabergs FF har samarbetsavtal med Djurgårdens IF FF och FC Café Opera Djursholm har samarbetsavtal med AIK, vilket kan vara en förklaring till att kostnaderna är förhållandevis låga i förhållande till tabellpositionerna.

Föreningar med tabellposition som är högre än kostnadsranking kan eventuellt ha hittat metoder att arbeta som är bättre än de övriga föreningarna.

Förmågan att kunna hushålla med resurser är ju per definition ordet ekonomi, varför det därför säkert finns anledning för fler föreningar att ta lärdom av arbetssätten i dessa föreningar under år 2005.

Sammanfattning

Föreningarna i Superettan redovisade 2004 sammantaget ett överskott uppgående 6,8 mkr (2003: + 0,8 mkr). I årets resultat ingår ett underskott från spelaromsättning (spelarförsäljningar minus såväl direkt kostnadsförda spelarförvärv som avskrivningar balanserade spelarförvärv samt spelarin- och uthyrning) på 1,8 mkr (2003: + 16,2 mkr).

Detta innebär att resultatet från verksamhet exklusive spelaromsättning för föreningarna i Superettan var ett överskott 8,6 mkr (2003: - 15,4 mkr). Denna förändring från år 2003 är givetvis mycket glädjande.

Både intäkter och kostnader ökade i Superettan under år 2004 jämfört med år 2003. Publikintäkterna ökade med 44 %, eller 7,7 mkr, beroende dels av det allmänt ökade fotbollsintresset som ökat åskådaraantalet på matcherna till i snitt 1.826 åskådare per match, dels att Östers IF deltagit i UEFA-cupkvalet, dels att biljettpriserna ökat.

Den genomsnittliga intäkten per förening uppgick till 14,8 mkr (2003: 14,6 mkr), eller 10,9 mkr (2002: 12,4) om man exkluderar Gothia Cup.

De totala kostnaderna ökade med 2 % till 239,1 mkr inklusive Gothia Cup. Den genomsnittliga kostnaden per förening uppgick till 14,9 mkr (2003: 14,7 mkr) inklusive Gothia Cup och 12,8 mkr (2003: 13,1 mkr) exklusive Gothia Cup.

Under år 2004 var den genomsnittliga spelarlönen per månad 10.724 kr/månad vid 12 månaders anställning (2003: 11.316 kr/månad).

Föreningarna i Superettan redovisade ett samlat eget kapital uppgående till 27,4 mkr för 2004 (2003: + 26,4 mkr). Förbättring genom det redovisade resultatet + 6,8 mkr har inte slagit igenom fullt ut i det egna kapitalet eftersom de i Superettan ingående föreningarna ändrats mellan åren, där t ex Enköpings SK FK som under år 2004 spelade i Superettan, under år 2003 spelade i Allsvenskan, och därmed bytte plats med Kalmar FF.

Av föreningarna i Superettan redovisar fjorton stycken ett positivt eget kapital, och två stycken ett kapitalunderskott. Föregående år redovisade tolv stycken föreningar positivt eget kapital och fyra föreningar negativt eget kapital. Utvecklingen kan därför sägas gå i rätt riktning. Det samlade egna kapitalet ökade och tretton föreningar redovisade positivt resultat under 2004.

Allmänt sett är dock de flesta föreningarna underkapitaliserade. Vägar att stärka sina positioner kan t ex vara satsningar på spelarförädlingar med syfte vidareförsäljning till allsvenska eller utland, ökade publikintäkter, mer prestationsbundna spelarsättningar, inkomstbringande sidoverksamheter som tar till vara varumärkets mervärde samt anskaffande av externt riskkapital.

Idrottsverksamhets särart är att man i verksamheten har att arbeta parallellt med såväl verksamhetsmål i form av sportsliga elitmål och sociala idrottsliga breddmål, som ekonomiska mål. Styrningen för att hitta balansen mellan dessa mål är inte lätt. Detta kan också vara en viktig förklaring till att föreningarna har svårt att bygga upp ett eget

kapital. Kostnadsbesparingar leder lätt till sämre förutsättningar att nå verksamhetsmålen, vilka hos bl.a. många supporters ofta får den största uppmärksamheten. Införandet av Elitlicensen har dock inneburit att förståelsen för att inte ha negativt eget kapital har ökat högst väsentligt.

Man kan också uttrycka det som att skillnaden mellan företagsverksamhet och ideell föreningsverksamhet är att i ett företag är verksamhetsinnehållet ett medel för att nå målet ekonomiska överskott till ägarna, medan det i en ideell förening är ekonomin som är medlet för att nå målet ett bra verksamhetsinnehåll (som kan mätas såväl som elitlags tabellposition i Allsvenskan som den sociala breddverksamhetens kvalitet och kvantitet).

För de flesta föreningar i Superettan synes det råda ett visst samband mellan rangordningen utifrån utgifter och årets tabellposition. För två av de tre föreningar som belade de tre högsta platserna vid avslutad serie kan dock inte sägas råda något sådant samband. Dessa båda föreningar, Gefle IF och Assyriska Föreningen, uppnådde tabellpositioner som var väsentligt högre än deras ranking utifrån vilka kostnader de redovisade.

Det finns anledning att uppmärksamma de föreningar som uppnått en tabellposition som är högre än dess ranking utifrån kostnaderna. Förmågan att kunna hushålla med resurser är ju per definition ordet ekonomi, varför det därför borde finnas anledning för fler föreningar att närmare studera arbetssätten i dessa föreningar.

Svenska Fotbollförbundet
Kjell Sahlström